

The background is a solid blue color with several white snowflake icons scattered across it. The snowflakes vary in size and are positioned primarily on the right side of the page. One large snowflake is in the top right, another is in the middle right, and several others are in the bottom right. There are also some faint, larger snowflake outlines in the background.

R4.1: Dezvoltare abilitați emoționale, consiliere socială, suport emoțional/psihologic, consiliere vocațională

Studiu de caz privind dezvoltarea de abilități emoționale, consilierea socială/vocațională a preșcolarilor/ elevilor din grupul țintă constituit în județul Giurgiu, pe categorii de vârstă și nevoi de servicii psiho-sociale, în vederea acordării de suport emoțional/ psihologic pe durata implementării proiectului și pe perioada sa de sustenabilitate pentru proiectul POCU/784/6/24/139599 ProAcces

Studiu de caz

- Băiat, 9 ani, clasa a treia, cu mama plecată la muncă în străinătate (cu 1 ½ în urmă)
- Băiatul este în grija tatălui, cu care are o relație bună, dar din cauza serviciului (tatăl face naveta în București), petrece mult timp singur
- Vorbește cu mama pe Skype, ea îi promite că vine acasă (i-a mai promis de câteva ori, dar de fiecare dată a intervenit ceva – restricții legate de pandemie, urgențe la muncă etc)
- La fel, îi promite că îi va face diverse surprize (un PSP, un telefon nou sau un animal de companie), dar niciodată aceste promisiuni nu se materializează

Studiu de caz

- Copilul este adus la consiliere de către tată după ultima convorbire avută cu mama, care îi promisese că vine acasă de Crăciun.
- Nici de data aceasta promisiunea nu se va concretiza, fapt față de care băiatul s-a manifestat violent, aruncând cu telefonul în ușa
- A început să se manifeste violent și la școală, deranjează ora cu remarci nepotrivite, își înghiontește colegii, înjură (lucruri pe care nu le-a făcut până acum)

Demersul de consiliere

- Am pornit de la ipoteza existenței unei tulburări afective la minor, depresia la această vârstă manifestându-se cu iritabilitate și uneori cu agresivitate.
- Triggerul acestor stări pare a fi întotdeauna dezamăgirea/frustrarea în relație cu mama – mai precis față de promisiunile niciodată îndeplinite.
- Copilul se simte neglijat, trădat, însingurat.
- Tatăl poate doar în mică măsură să suplinească afecțiunea și interesul pe care copilul le pretinde de la mamă.

Demersul de consiliere

- Consilirea a pornit de la investigarea problematicii minorului prin
 - - observație
 - - interviu semistructurat cu părintele prezent în viața lui
 - - chestionar ABAS completat de părinte și învățător
 - - interviu cu minorul
 - - testul de a percepție tematică pentru copii
 - - scala de depresie CDI (părinte, profesor, copil)

Rezultatele evaluării

- **Observația clinică și interviul cu minorul**
- - copilul are facies posomorât, indicând tristețe
- - lipsă de vivacitate
- - postură fără tonus
- - răspunsurile sunt date cu latență mare, ca și cum nu s-ar putea concentra
- - tonul este de intensitate scăzută, ezitări frecvente urmate de bruște izbucniri, cu presiunea vorbirii (furie în raport cu ceea ce numește *trădarea mamei*)

Rezultatele evaluării

- **Interviul cu tatăl**
- - copilul a fost cooperant, vioi, a trecut prin stadiile de devoltare fără probleme
- - s-a integrat în colectivitate
- - a avut bune rezultate la școală (în special matematica pare să-i suscite interesul și se pare că există aptitudini în zona aceasta)
- - în ultimul timp rezultatele la școală sunt slabe
- - crize de furie și plâns acasă
- - sentimentul 9împărtășit tatălui) că viață este nedreaptă

Rezultatele evaluării cu CDI

- Construit după modelul *Beck Depression Inventory*, CDI este proiectat pentru copiii de vârstă școlară și pentru adolescenți (intervalul de vârstă 7-19 ani).
- CDI evaluează prezența și severitatea anumitor simptome depresive ale copiilor în vederea elaborării unui plan de tratament.
- Este utilizat cel mai adesea în școli, clinici de consiliere și secții de pediatrie de către psihologi, asistenți social, consilieri și alți specialiști în sănătate mintală.
- CDI diferențiază copiii cu tulburări depresive sau distimice de elevii normali, dar și de cei cu alte tulburări psihiatrice.
- **CDI este ideal oricând este necesară o evaluare a depresiei și a problemelor asemănătoare ale copiilor, care să fie în același timp rapidă, dar totuși completă prin scorurile factoriale oferite.** De asemenea, CDI este ideal atunci când sunt necesare informații clinice mai amănunțite

Rezultatele evaluării cu CDI

- SCALE CDI
- Scala **Dispoziție negativă** (*Negative Mood*);
- Scala **Probleme interpersonale** (*Interpersonal Problems*);
- Scala **Ineficiență** (*Ineffectiveness*);
- Scala **Anhedonie** (*Anhedonia*) - incapacitatea de a simți plăcere din lucrurile fundamentale;
- Scala **Stimă de sine scăzută** (*Negative Self-Esteem*).

Rezultatele evaluării

- Prelucrarea scalelor date spre completare părintelui și învățătoarei relevă
- - în acest moment, copilul înregistrează scoruri semnificative clinic pentru
- **Dispoziție negativă** - nu mai există bucurie de a trăi
- **Ineficiență** - ruminările negative, lipsa motivației, dezinteresul conduc la ineficiență în sarcini academice (și nu numai)
- **Anhedonie** - incapacitatea de a simți plăcere din lucrurile fundamentale – copilul nu se mai joacă decât rar, nu mai iese cu prietenii, nu își mai dorește lucruri (doar să vină mama)

Rezultatele evaluării cu T.A.C.

- Inspirat de TAT (testul apercetiv tematic pentru adulți),
- TAC este o metodă proiectivă de investigare a personalității, în fapt, pentru înțelegerea relațiilor copilului cu figurile și pulsionile importante.
- Constă în 10 imagini (planșe) descriind animale în diverse situații.
- Se aplică la copiii de ambele sexe, cu vârste între 3 – 10 ani.

Rezultatele evaluării cu T.A.C.

- Imaginile au fost concepute pentru a obține răspunsuri la problemele de *hrănire* în special și la cele legate de oralitate, în general.
- - pentru a pune în lumină atitudinea față de figurile parentale și felul în care aceste figuri sunt percepute
- - pentru a învăța despre relațiile copilului cu părinții în calitate de cuplu, cu referire la complexul oedipal
- - fantezmele copilului despre agresiune (auto/heteroagresive), despre acceptarea lumii adulților
- - structura copilului, imaginea despre sine, apărările sale
- - răspunsul părinților la acestea

Rezultatele evaluării cu T.A.C.

- După ce au fost spuse toate poveștile, putem să mergem dincolo de acestea și să cerem dezvoltarea anumitor lucruri cum ar fi – justificarea pentru anumite nume, locuri, vârste și chiar referitoare la un anumit sfârșit al poveștii.
- Toate remarcile suplimentare și comportamentul din timpul testării vor fi notate, cum ar fi respingerea unei planșe considerate înspăimântătoare, încercarea de a mușca dintr-o plansă, dorința de a o arunca etc.

Rezultatele evaluării cu T.A.C.

- **Temele tipice considerate ca răspunsuri la imagini**
- Planșa 1 – pui stând în jurul mesei pe care se află un vas cu mâncare. Într-o parte se află o găină mare cu un contur șters.
- Sunt abordate probleme generale legate de oralitate – satisfacție vs frustrare.
- Copilul nu se simte hrănit (în sens metaforic) de către mamă. El nu este nici unul dintre puii care stau la masă (obs noastră – mama este angajată ca bonă, deci *hrănește alți copii*)

Rezultatele evaluării cu T.A.C.

- **Planșa 2** – un urs trăgând dintr-o parte de o funie, în timp ce în cealaltă parte trag un urs adult și un pui.
- Este interesant de observat aici dacă copilul identifică figura cu care cooperează ca fiind mama sau tatăl.
- În cazul nostru, copilul alege ca puiul să se joace cu tatăl, dar jocul este agresiv și finalul jocului destul de violent.
- Copilul alege deci figura paternă, dar ea nu pare a fi suficientă pentru a-l apăra de impulsurile agresive născute din ceea ce el percepe ca fiind respingere din partea mamei.

Rezultatele evaluării cu T.A.C.

- **Plansa 3.** Un leu cu pipă și cu baston stă pe un jilt/scaun. În colțul din dreapta jos, un șoricel apare dintr-o gaură.
- Aceasta este văzută de obicei ca o figură paternă. Bastonul poate fi perceput ca un instrument de agresiune sau poate fi utilizat pentru a transforma această figură într-una de bătrân neajutorat, de care nu trebuie să-i fie teamă nimănui. De obicei, acesta este un proces defensiv.
- Dacă figura este autoritară, trebuie văzut dacă este o autoritate blândă sau una care înspăimântă copilul.
- În acest caz, figura reprezintă o autoritate blândă, care protejează de temeri băiatul. Tatăl contează, totuși, ca suport în viața copilului. Îl apără de anxietate.

Rezultatele evaluării cu T.A.C.

- **Plansa 4** – un cangur cu o pălărie pe cap, cărând un coș cu o sticlă de lapte. În buzunarul său este un pui de cangur cu un balon. Pe bicicletă, un pui mai mare de cangur.
- Aceasta se referă, de regulă, la teme de rivalitate între frați, sau la unele privind originea copiilor.
- În ambele cazuri, relația cu mama este un aspect important.
- La această planșă se remarcă din nou rivalitatea în care se simte copilul cu ceilalți copii de care mama are acum grijă prin natura slujbei sale.
- El este neglijat în favoarea celor pentru a căror îngrijire mama este plătită

Rezultatele evaluării cu T.A.C.

- **Planșa 5** – o cameră întunecată cu un pat mare în fundal. În prim plan, un cuib în care sunt doi pui de urs.
- Aici se întâlnesc producțiile vizând scena primară, în toate variațiile ei.
- Aceste povești implică multiple presupuneri, observații, confuzii și implicare emoțională din partea copilului.
- Nu pune probleme deosebite și nici nu relevă curiozități. Dominant în planul conștiinței copilului nu este relația dintre părinți, ci aceea dintre el și mamă.

Rezultatele evaluării cu T.A.C.

- **Planșa 6** – o peșteră întunecată cu două figuri de urs slab conturate în fundal. În prim plan, un pui de urs stă întins.
- Din nou o imagine care scoate la iveală povești despre scena primară.
- Răspunsul copilului la această planșă sugerează izolare, sentimente de singurătate, incapacitate de a se face văzut (în suferința lui) de adulții care ar trebui să-l ajute și valideze.

Rezultatele evaluării cu T.A.C.

- **Planșa 7** – un tigru cu colții dezveliți și cu gheare sărind la o maimuță care, de asemenea, face un salt în aer.
- Aici sunt expuse teama de agresiune și modalitățile de a-i face față.
- Gradul de anxietate al copilului devine adesea manifest și poate fi atât de mare încât să ducă la respingerea imaginii sau defensiva poate fi atât de bună (sau suficient de nerealistă) încât să transforme imaginea într-una benignă.
- În acest caz, agresivitatea se manifestă din plin – tigrul (agresivitatea) va devora maimuța! Ea nu se poate salva, nici prin salt, nici altfel (mecanisme de coping precare)

Rezultatele evaluării cu T.A.C.

- **Planșa 8** – două maimuțe adulte stau pe o sofa, bând ceai. O maimuță adult în fundal stând pe un taburet vorbește unei maimuțe copil.
- Aici se poate vedea adesea rolul pe care un copil îl ocupă în constelația familială.
- Figura paternă, în interpretarea copilului este una binevoitoare, dar cea maternă nu este mama, nici o altă figură feminină din familie, ci o vecină, cu care tatăl mai rezolvă din treburile gospodăriei.

Rezultatele evaluării cu T.A.C.

- **Planșa 9** – o cameră întunecată văzută printr-o ușă deschisă dintr-o cameră iluminată. În camera întunecată este un pătuț de copil în care un iepuraș stă în șezut privind spre ușă.
- Temele vizând teama de întuneric, de a fi lăsat singur, de a fi abandonat de către părinți.
- Din nou, apare în prim plan sentimentul de însingurare trăit de acest băiat. Mama absentă, tatăl preocupat de supravețuire, protector dar și el destul de absent emoțional vorbind, copilul izolat cu frământările sale.

Rezultatele evaluării cu T.A.C.

- **Planșa 10** – Un cățeluș stând cu fața în jos pe genunchii unui câine adult. Personajele sunt situate în prim planul unei băi.
- Relevă câte ceva despre concepția morală a copilului.
- Relevantă este aici nu pedepșa, cât faptul că ea se aplică pentru trădare (ceea ce simte el în relație cu mama).

Rezultatele evaluării cu T.A.C.

- Ca temă principală apare deci – disperarea copilului care se simte însingurat, neînțeles, trădat de cei care ar trebui să-i ofere protecție
- Ca principal mecanism de coping – agresivitatea
- Toată tristețea resimțită de copil se transformă în agresivitate, manifestă nu doar pe plan imaginar, fantasmată, ci în plan real, în comportamentul de acasă și de la școală.

Demersul consilierii

- Din fericire, există puncte importante de sprijin în jurul cărora se poate construi
- - un tată suficient de deschis pentru a înțelege problemele băiatului și a cere sprijin
- - învățătoarea care admite că vorbim despre un copil inteligent, plin de resurse, pe care dorește să îl prajine
- - copilul care are potențial intelectual bun, inteligență academică.

Demersul consilierii

- Am luat legătura cu mama spre a îi cere să intre în contact cu băiatul conform unui program previzibil, să-i asigure astfel un soi de echilibru în stabilitate (*ne vom auzi în fiecare zi de sâmbătă*) și să nu mai facă promisiuni pe care nu știe dacă le poate îndeplini
- Am comunicat mamei diagnosticul de tulburare depresivă pus băiatului, pentru a o face să conștientizeze gravitatea problemei, să nu bagatelizeze, în efortul de a se disculpa.
- Am încercat să comunic toate aceste fapte fără ca mama să se simtă judecată și să își activeze mecanismele defensive

Demersul consilierii

- Copilul trebuie îndrumat spre a găsi
- - zone de satisfacție (de ex, înscrierea la un club de șah, joc care-i face plăcere și unde va putea întâlni suport din partea covârnicilor)
- - mecanisme de coping mai bune – transformarea tristeții în agresivitate nu este cel mai bun mod de a face față provocărilor vieții
- - am stat de vorbă cu copilul și i-am arătat că deși nu întotdeauna situațiile pe care le traversăm sunt ideale și nu pe putem controla, ceea ce putem controla este atitudinea față de ele + cultivarea răbdării și a tot ceea ce aduce un plus de bine/plăcere în viața noastră

Demersul consilierii

- Agresivitatea poate fi transferată într-un joc
- - sac de box
- - alergare
- - football
- Discuții mai frecvente cu tatăl pentru a înțelege că el este acolo, în continuare, își susține fiul și-i înțelege tristețea
- Încercarea de a o ierta (și înțelege, în anumite limite) pe mamă pentru inconsecvența ei, deoarece această încărcătură de ură/agresivitate nu -i face bine.

Demersul consilierii

- Demersul s-a centrat pe resurse, pe activarea acestora
- În jurul punctelor de interes și a aptitudinilor se poate construi reziliența, ca mod de te raporta la situațiile adverse astfel încât ele să nu producă dezechilibre majore sau, oricum, odată depășite și înțelese, copilul să nu rămână cu sechele.